

ALAIÜRK
ÜNİVERSİTESİ

KAZIM KARABEKİR
EĞİTİM FAKÜLTESİ

EĞİTSEL REHBERLİK

Eğitsel Rehberlik ?

- ☑ Bireyin eğitsel gelişim alanında ona belli yeterlilikleri kazandırmak, öğrenmesini kolaylaştırmak, karşılaştığı güçlükleri gidermesine yardım etmek ve böylece uygun ve etkin bir öğrenme ortamı oluşturmaya yönelik hizmetlere **Eğitsel Rehberlik** denir.

Eğitsel Rehberlik ?

- ☑ Farklı bilim insanlarına göre eğitsel rehberlik;
  - bireyin yetenek ve ilgilerine uygun bir eğitim dalını seçmesine ve bu yolda başarılı olmasında kendisine yapılan yardımlardır (Kuzgun, 1992).
  - bireyin kendi yetenek, ilgi, ihtiyaç, kişilik yapısı ve mevcut imkan ve şartlara uygun bir öğrenim dalı seçip bu dalda başarılı olması için yapılan yardımlardır (Tan, 1992).

Eğitsel Rehberliğin Amacı?

- ☑ Öğrencinin okula ve okulun bulunduğu çevreye uyum sağlama,
- ☑ Etkin ders çalışma becerilerini kazanma,
- ☑ Eğitsel kararlar verme ve seçimler yapma,

Eğitsel Rehberliğin Amacı?

- ☑ Başarıyı engelleyen etmenleri azaltma ya da ortadan kaldırma,
- ☑ Öğrencilerin ilgi, yetenek, eğilim ve özelliklerine uygun bir eğitsel ortam yaratma,
- ☑ Okul yaşamı ile meslek yaşamı arasındaki ilişkiyi sağlama.

Eğitsel Rehberlik Hizmetlerinin Kapsamı

- ☑ İç ve dış motivasyonun sağlanması,
- ☑ Etkili ve verimli ders çalışma yöntem ve tekniklerinin bilinmesi,
- ☑ Zaman yönetimi konusunda bilgi sahibi olunması,
- ☑ Bilgileri bellekte uzun süre saklayabilmenin yöntemleri,
- ☑ Sınavlarda başarılı olabilmek için sınava hazırlanma yöntemleri,
- ☑ Öğrenme engellerinin bilinmesi ve aşılması,
- ☑ Karar verme ve seçim yapabilme becerisi

Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Eğitsel Rehberlik Hizmetleri

Bir anaokulu veya anasınıfında bulunan çocuklar için ne gibi eğitsel rehberlik etkinlikleri yapılmalıdır?

Okulu tanıma ve uyum sağlama

Yapılabilecek Etkinlikler

- ❑ Okulun açıldığı ilk gün çocuklar ve veliler için bir tanışma partisi düzenleyiniz. (Bunun için velilerin görüşlerini ve katkılarını alın.)
- ❑ Okula sevdirecek eğlendirici ve ilgi çekici etkinlikler düzenleyiniz. (Çocukları kaynaştırmaya yönelik oyunlar)
- ❑ Çocuklara ve velilere okuldaki görevli personeli tanıttınız. Kısaca sorumluluklarını belirtiniz.
- ❑ Bazı kuralları uygun şekilde açıklayınız, gösteriniz, tartışınız.
- ❑ Okulun değişik birimlerini çocuklarla gezip, incelemelerine fırsat tanıyınız. Buralarda ihtiyaçlarını nasıl karşılayabileceklerini açıklayınız.
- ❑ Grupta herkesin sırayla birbirine soru sormalarını sağlayan bir oyun düzenleyiniz. Bu etkinlikle hem birbirlerini tanımalarını, hem de söz isteme, soru sorma, dinleme gibi kuralları uygulamalarını sağlayınız.
- ❑ İkili- Üçlü gruplar yapıp, birbirlerine sorular sorarak tanışmalarını sağlayınız. Sonra da büyük gruba arkadaşlarını tanıtmalarını isteyiniz.
- ❑ Okula uyum güçlüğü çeken çocuklarla özel olarak ilgilenebilir ve veliyle işbirliği yapınız.

Çevreyi tanıma

Yapılabilecek Etkinlikler

- ❑ Yakın çevreye inceleme, tanıma gezileri düzenleyiniz.
- ❑ İşyeri yakında olan velileri çocuklarla birlikte ziyaret ediniz.
- ❑ Çevredeki bazı kurumlara gezi düzenleyiniz. (Postane, hastane, okul, vb.)
- ❑ Çevreden edindiği değişik gözlemlerini okulda resim, oyun, drama vb. etkinliklerle canlandırmalarını isteyiniz.

Okumayı sevmeye

Yapılabilecek Etkinlikler

- ❑ Çocuklara sevecekleri masal ve hikayeler okuyunuz.
- ❑ Herhangi bir durumda ödül olarak kitap armağan ediniz.
- ❑ Doğum günlerinde kitap armağan etmelerini teşvik ediniz.
- ❑ Çevrede kitap fuarı açıldığında gezi düzenleyiniz.
- ❑ Okulda hangi etkinlikleri sevdiklerini sorunuz ve bunların anlara ne sağladığını tartışınız.

İlköğretim I. Dönemde Eğitsel Rehberlik Hizmetleri

7-12 yaş döneminde eğitsel rehberlik alanında hangi yeterlikler kazandırılmalıdır?

İlköğretim I. Dönemde Kazandırılması Gereken Eğitsel Rehberlik Alanındaki Yeterlikler

- ❑ Okulu ve çevreyi tanıma ve uyum sağlama
  - ❑ Öğrenme ile ilgili olumlu tutumlar ve beceriler geliştirme
  - ❑ Okul başarısını etkileyen faktörleri kavrama
  - ❑ Karar verme, amaç belirleme, plan yapma etkinlikleri
  - ❑ Okul-Aile-Toplum arasındaki ilişkileri kavrama
- Not: Detaylar için ders kitabının 122-123 sayfalarını inceleyiniz.

İlköğretim I. Kademe Yapılabilecek Etkinlikler

İlköğretim I. kademe yapılması gereken eğitsel rehberlik uygulamaları olarak aşağıdakiler planlanabilir:

- Oryantasyon
- Okul ve sınıf kurallarını öğretme ve uygulama
- Yönergeleri izleme
- Etkin çalışma yöntemlerini öğrenme
- Zamanı planlama ve etkin kullanma becerisi kazandırma

İlköğretim II. Dönemde Eğitsel Rehberlik Hizmetleri

12-15 yaş döneminde eğitsel rehberlik alanında hangi yeterlikler kazandırılmalıdır?

İlköğretim II. Dönemde Kazandırılması Gereken Eğitsel Rehberlik Alanındaki Yeterlikler

- ☑ Kişisel nitelikleri ile çalışma arasındaki ilişkileri anlama
- ☑ Okul başarısını etkileyen faktörleri kavrama
- ☑ Karar verme, amaç belirleme ve yürütme
- ☑ Okul ve aile arasındaki ilişkileri kavrama
- ☑ Okul ve toplum arasındaki etkileşimi kavrama
- ☑ Temel eğitim sonunda var olan alternatifleri tanıma ve değerlendirme

Not: Detaylar için ders kitabının 154-156 sayfalarını inceleyiniz.

İlköğretim II. Kademe Yapılabilecek Etkinlikler

İlköğretim II. dönemde öğrencinin:

- üst eğitim kurumlarını tanıma,
- çevredeki iş ve çalışma koşullarını öğrenme,
- plan yapma ve yürütme becerileri kazanma,
- ilköğretimi bitirme ve ortaöğretime geçişteki sınavlara hazırlanma,
- sınav teknikleri konusunda beceri kazanma gibi etkinlikler eğitsel rehberlik kapsamında yer alır.

Eğitim Kurumları Hakkında Bilgi;

- ☑ Eğitim kurumları ile ilgili yazılı materyallerin derlenmesi,
- ☑ Eğitsel günler düzenleme ve ilgili konuşmacılar davet etme,
- ☑ Eğitim kurumlarını ziyaret (inceleme gezileri)
- ☑ Eğitim kurumlarını incelemek için araştırma grupları oluşturma yollarıyla elde edilebilir.

Eğitsel Plan Yaparken...

- ☑ Öğrencinin yetenekleri, başarısı, ilgileri ve tutumları
- ☑ Okul müfredat programı, zorunlu ve seçmeli dersleri, ders dışı etkinlik olanakları
- ☑ Öğrencinin yönelebileceği meslekler ve bu mesleklere hazırlayan okulların bireylerde aradığı niteliklerin bilinmesi gerekir.

Ortaöğretim Dönemde Eğitsel Rehberlik Hizmetleri

12-15 yaş döneminde
eğitsel rehberlik
alanında hangi
yeterlikler
kazandırılmalıdır?

Ortaöğretim Dönemde Kazandırılması Gereken Eğitsel Rehberlik Alanındaki Yeterlikler

- ☑ Okulu ve çevreyi tanıma ve uyum sağlama
  - ☑ Kişisel nitelikleri ile okul arasındaki ilişkileri kavrama
  - ☑ Okul başarısını etkileyen faktörleri kavrama
  - ☑ Karar verme, amaç belirleme ve yürütme
  - ☑ Okul ve toplum arasındaki etkileşimi kavrama
- Not: Detaylar için ders kitabının 166-168 sayfalarını inceleyiniz.

Ortaöğretimde Yapılabilecek Etkinlikler

Ortaöğretim döneminde öğrencinin:

- Sınıf içi davranışların değerlendirilmesi,
  - Çalışma becerilerinin gözden geçirilmesi,
  - Mezuniyet sonrası iş ve eğitim seçeneklerinin değerlendirilmesi,
  - Sınavlara hazırlık,
- etkinlikleri eğitsel rehberlik kapsamında yer alır.

Etkin Çalışma Yöntemleri

- ☑ Zamanın iyi planlanması
- ☑ Çalışma ortamının düzenlenmesi
- ☑ Çalışma sürelerinin ve aralıklarının planlanması
- ☑ Not tutma
- ☑ Aktif dinleme
- ☑ Hızlı ve etkili okuma
- ☑ Özet çıkarma
- ☑ Hafızayı güçlendirme
- ☑ Güdülenme
- ☑ Kaynaklardan faydalanma

Duyu Organlarına Göre Bilgilerin Kalıcılık Oranları

İnsanlar

Okuduklarının
% 10'unu

Duyduklarının
% 20'sini

Gördüklerinin
% 30'unu

Hem görüp, hem duyduklarının
% 50'sini

Görüp, işitip ve söylediklerinin
% 80'sini

Görüp, işitip, dokunup ve söylediklerinin
% 90'ını

hatırlamaktadırlar.

REHBERLİK
SERVİSİ

SORUN DERS NASIL ÇALIŞILMAZ ?

ÇEVRE
ÇALIŞMAMAK İÇİN BAHANELER İCAT EDEREK

Ders Kitabı Okuma Tekniği (TSOAT)

1. **Tarama:** Okunacak kitabı incele
2. **Soruşturma:** aklında sorular tutarak oku,
3. **Okuma:** metni oku,
4. **Anlatma:** Okuduklarını kendi kendine anlat
5. **Tekrar:** Aralıklarla tekrar yap

Not Tutma

- ☑ Sosyal ilişki için iyi dinleyici olmak önemlidir.
- ☑ Dinlemek sadece söylenenleri duymak değildir.
- ☑ Dinlerken hayalleri bırakmalı,
- ☑ Sessizce oturmak iyi dinleyicilik değildir.
- ☑ Dinleyici notlar tutmalıdır.
- ☑ Kavramsal notlar tutulmalıdır.
- ☑ Ders çalışırken bu notlar kullanılmalıdır.

Başarısızlığı Giderme

- ☑ Başarısızlık tek başına çalışma alışkanlıklarından kaynaklanmaya bilir.
- ☑ Kişisel amaç ve okulun amaçları uzlaşmayabilir.
- ☑ Yetersiz motivasyon
- ☑ Başarısızlık bazen oku, yazma, konuşma, Hazinesi darlığı, terim, kavramlar ve aritmetik alanındaki bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanabilir.

Yeteneklerin erken keşfi

- ☑ Üstün ve özel yetenekli öğrencilerin erken keşfi ve yeteneklerine uygun bir okula yönlendirilmeleri bir eğitsel rehberlik hizmetidir.

Kaygı? Sınav Kaygısı ?

- ☑ **Kaygı**, kişinin bir uyarıya karşı karşıya kaldığında yaşadığı, bedensel, duygusal ve zihinsel değişimlerle kendini gösteren bir uyarılmışlık durumudur.
- ☑ Sınav öncesinde öğrenilen bilginin, sınav sırasında etkili bir biçimde kullanılmasına engel olan ve başarının düşmesine yol açan yoğun kaygıya **sınav kaygısı** denir.

Sınav kaygısı iki ayrı boyutta ele alınabilir: Endişe ve yoğun duygulanım

Endişe

- Bu sınavda başarılı olamayacağım.
- Bu sınav sonunda her şey berbat olacak.
- Sınıftaki herkes benden daha zeki.
- Bu sınavda başarısız olursam not durumunu bir daha asla düzeltemem.
- Sınav sırasında bildiğim her şeyi unutabilirim.
- Kendimi yetersiz ve eksik görüyorum.
- Evdekilerin yüzüne nasıl bakarım?

Sınav kaygısı iki ayrı boyutta ele alınabilir: Endişe ve yoğun duygulanım

Yoğun Duygulanım

- Kalbim yerinden fırlayacakmış gibi çarpıyor.
- O kadar gerginim ki midem altüst olmuş durumda.
- Çok perişan bir durumdayım.
- Bu sınava gireceğim için paniğe kapıldım, elim ayakım birbirine dolaşiyor.
- Kendimi bir sis bulutu içinde hissediyorum, hiçbir şey bilmiyorum ve hatırlamıyorum.
- Gözüm kararıyor, midem bulanıyor, soğuk soğuk terliyorum.

Sınav Kaygısı Nasıl Azaltılabilir?

- ☑ Bedeni kontrol etme ve gevşeme egzersizleri,
- ☑ Fizik egzersizleri ve spor yapma,
- ☑ Dengeli ve sağlıklı beslenme,
- ☑ Yanlış inanç ve düşünceleri değiştirme
- ☑ Özgüveni geliştirme,
- ☑ Zamanı iyi kullanma alışkanlıkları kazandırma.

